

Özet

- Elektronik iletişimin yaygınlaşması ile dünyada yaşanan değişim az ya da çok tüm ülkeleri etkilemiş, bunun sonucunda da mevcut hukuk sistemlerinde değişiklikler ve eklemeler zorunlu hâle gelmiştir. İnternet hukuku kavramı böylece ortaya çıkmış ancak her ülkenin bu yeniliğe reaksiyon gösterme hızı aynı olmamıştır.
- İnternetin hukuk sistemleri üzerindeki etkilerini üç başlık altında incelemek mümkündür: İnternet üzerinde meydana gelen hukuksal bir olayın (Suç işlenmesi, ticari faaliyet yapılması vb.) tarafları farklı hukuk sistemlerine tabi olabilir. İnternet ortamı maddi işlemlere ve maddi delillere dayalı hukuk süreçlerine elektronik işlem ve belgelerin entegre edilmesi sorunları da beraberinde getirmektedir. İnternet kullanımı ile birlikte internetten önce mevcut olmayan işler, olaylar ve olgular meydana gelmeye başlamıştır. Dolayısı ile tüm bu işlerle ilgili hukuki düzenlemelerin de yapılması gerekmektedir.
- Elektronik ticaretle ilgili olarak yapılan uluslararası düzenlemelerin temelinde elektronik veri değişimi vardır. Elektronik veri değişiminde verilerin alınması, kabulü, hukuki geçerliliği ve uygulanabilirliği, delil niteliği ve tarafların sorumluluğu gibi konular düzenlenmiştir.
- Elektronik ticaret hukukunun alt yapısını oluşturan ilk düzenlemeler de ticari sözleşme çerçevesinde elektronik imza, elektronik veri, elektronik belge gibi konularda yapılmıştır.
- Elektronik ticaret hukukunun oluşmasında en önemli rol uluslararası kuruluşlara aittir. Bu durum elektronik ortamın küresel çapta bir ticaretin alt yapısını oluşturmaya ile açıklanabilir. Küresellik kavramı ortak hukuk ihtiyacını meydana getirmiş, doğal olarak uluslararası kuruluşların bu sorumluluğu üstlenmesi gerekmektedir. Elektronik ticaret ile ilgili hukuksal düzenlemeleri gerçekleştiren dört önemli uluslararası kuruluş vardır: Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği, OECD ve Dünya Ticaret Örgütü.
- Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu tarafından 1995 yılında 26 sayılı tavsiye kararı olarak elektronik veri değişimine ilişkin kurallar belirlenmiştir.
- Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu tarafından 1996 yılında son şekli verilen Model Elektronik Ticaret Yasasının amacı, ulusal yasa hazırlayıcılarına birtakım kurallar vererek yasal engellerin nasıl aşılabileceğini ve elektronik ticaret için nasıl daha güvenli bir yasal çevrenin yaratılabileceğini göstermektedir.
- 8 Haziran 2000 tarih, 2000/31 sayılı, AB Elektronik Ticaret Direktifi, bilgi toplumu hizmetlerinin üye ülkeler arasında serbest dolaşımını sağlamak amacıyla hazırlanmış olup direktifte elektronik sözleşmeler ve bunların hukuki neticelerine ilişkin de önemli hususlar bulunmaktadır.
- OECD bünyesinde 2002 Temmuz ayında İletişim Ağları ve Bilgi Sistemlerinin Güvenliği İçin Rehber adı altında üye ülkelere bazı esaslar önermiştir
- Dünya Ticaret Örgütü elektronik ticarete özellikle alt yapı sağlanması ve standartlaşma konularında önemli düzenlemeler yapmıştır.
- Türkiye’de elektronik ticaret için gerekli hukuksal düzenlemelerin önemli bir kısmı yapılmış ve yapılmaya devam edilmektedir.
- Elektronik imza 23 Ocak 2004 tarih ve 25355 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan ve 23 Temmuz 2004’de yürürlüğe giren Elektronik İmzanın Düzenlenmesi Hakkında Kanun” ile düzenlenmiştir. Bu kanunda elektronik imza “başka bir elektronik veriye eklenen veya elektronik veriyle mantıksal bağlantısı bulunan ve kimlik doğrulama amacıyla kullanılan elektronik veri” olarak tanımlanmaktadır.

Özet (devamı)

- E-ticaret işlemlerinde vergi miktarlarının saptanması ve vergilerin tahsil edilmesi hem hükümetler ve hem de iş dünyası açısından oldukça önemlidir.
- E-ticaretin vergilendirilmesinde uyulması gereken temel ilkelerle ilgili 1998 yılında Ottawa’da OECD tarafından düzenlenen konferansta vergilendirmeye ilişkin temel çerçeve kurallar oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu konferansta e-ticaretin vergilendirilmesi için temel ilkeler; tarafsızlık, sadelik ve basitlik, etkinlik ve adalet, esneklik, idare ve uyum maliyetlerinin düşük olması ve çifte vergilemeden kaçınma olarak belirlenmiştir.
- Gerek geleneksel ticarete, gerekse elektronik ortamda yapılan diğer ticari işlemlerde tüketicilerin hakları, 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve bu kanun çerçevesinde hazırlanmış yönetmeliklerle korunmaktadır.

DEĞERLENDİRME SORULARI

- I. Globalleşme
  - II. Sanallaşma
  - III. Yeni işlemler, yeni araçlar
1. Yukarıdakilerden hangisi ya da hangileri internetin hukuk sistemleri üzerindeki etkilerindendir?
    - a) Yalnız I
    - b) Yalnız II
    - c) Yalnız III
    - d) I ve III
    - e) I,II ve III
  2. Aşağıdakilerden hangisi elektronik ticaret ile ilgili hukuksal düzenlemeleri gerçekleştiren uluslararası kuruluşlardan değildir?
    - a) Birleşmiş Milletler
    - b) Avrupa Birliği
    - c) Dünya Sağlık Örgütü
    - d) OECD
    - e) Dünya Ticaret Örgütü
- I. Demokrasi: Diğerlerinin yasal haklarına saygı gösterilmelidir.
  - II. Sorumluluk: Bilgi sistemlerinin ve ağlarının güvenliğinden herkes sorumludur.
  - III. Ahlak kuralları: Güvenlik sistemleri ve ağlarının güvenliği demokratik bir toplumun değerleri ile uyumlu olmalıdır.
3. OECD bünyesinde e-ticarete ilişkin yapılan çalışmalarda dikkat edilmesi gereken prensiplerden üçünün açıklamasına ilişkin yukarıdakilerden hangisi ya da hangileri doğrudur?
    - a) I ve III
    - b) Yalnız II
    - c) Yalnız III
    - d) Yalnız I
    - e) II ve III

4. Aşağıdakilerden hangisi, 23 Ocak 2004 tarih ve 25355 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan ve 23 Temmuz 2004’te yürürlüğe giren Elektronik İmzanın Düzenlenmesi Hakkında Kanun’da elektronik imzanın güvenli olabilmesi için taşıması gereken dört özellikten biri değildir?
  - a) Mühürsüz imza sahibine bağlı olmak
  - b) Sadece imza sahibinin tasarrufunda bulunan bir güvenli elektronik imza oluşturma aracı ile oluşturulmuş olmak
  - c) Nitelikli elektronik sertifikaya dayanarak imza sahibinin kimliğinin tespitini sağlamak
  - d) Ödenecek bedelin ve ödeme şeklinin ayrıntısını sertifikada açıkça belirtmek
  - e) İmzalanmış elektronik veride sonradan herhangi bir değişiklik yapıp yapılmadığının tespitini sağlamak
5. Aşağıdakilerden hangisi elektronik ticaretin vergilendirilmesinde uyulması gereken “tarafsızlık” kuralını en iyi şekilde açıklar?
  - a) E-ticarete konu olan ürünlerle, geleneksel ticarete konu olan ürünler arasında farklı vergilendirme yapılmaması
  - b) Elektronik ortamda vergiyi doğuran her işlemin vergisel sonucunun önceden tahmin edilebilmesi
  - c) Vergileme rejiminin, e-ticaretin tüm faaliyetlerini kapsamaması, vergi kaçırma veya vergiden kaçınma olasılıklarını en aza düşürmesi
  - d) Ülke içindeki coğrafik bölge ve gelişmişlik durumuna göre farklı vergilendirme uygulanmaması
  - e) Çifte vergilendirme yapılmaması
6. Aşağıdakilerden hangisi nitelikli elektronik sertifikanın özelliklerinden biri değildir?
  - a) Elektronik sertifikalar yalnızca bireyler adına düzenlenebilir. tüzel kişiler adına sertifika düzenlenemez.
  - b) Elektronik sertifikalara herkes erişebilir.
  - c) Elektronik sertifikalar süresiz geçerlidir.
  - d) Bir kişinin birden fazla nitelikli elektronik sertifikası olabilir.
  - e) Bir sertifika yalnızca sertifika içerisinde belirtilen hukuki işlemlerde kullanılabilir.
7. 1998 yılında Ottawa’da OECD tarafından düzenlenen konferansta e-ticaretin vergilendirilmesi için belirlenen ilkelerden değildir?
  - a) Erişim kontrolü ilkesi
  - b) Esneklik ilkesi
  - c) Sadelik ve basitlik ilkesi
  - d) Etkinlik ve adalet ilkesi
  - e) Çifte vergilemeden kaçınma ilkesi

8. Aşağıdakilerden hangisi, 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve bu Kanun çerçevesinde hazırlanmış yönetmeliklerle düzenlenen başlıca durumlar arasında yer almaz?
- Satış sonrası hizmetlerle ilgili durumlar
  - Yanıtıcı reklam ve ilanlarla ilgili durumlar
  - Garanti şartları ile ilgili durumlar
  - Ayıplı mal ve hizmetlerle ilgili durumlar
  - Müşteri ile satıcının nasıl iletişim kurması gerektiği ile ilgili durumlar
9. Aşağıdakilerden hangisi internette alışveriş yapan tüketici ile satıcı arasında düzenlenen mesafeli sözleşmelerde satıcı tarafından tüketiciye verilmesi gereken bilgiler arasında yer almaz?
- Varsa teslimat masrafları
  - Tüm vergiler dâhil mal veya hizmetin döviz cinsinden satış fiyatı
  - Ödeme ve teslim veya ifa ile ilgili bilgiler
  - Cayma hakkının kullanılma şartları
  - Sözleşme konusu mal veya hizmetin temel nitelikleri
10. Mesafeli Sözleşmelere Dair Yönetmelik'e göre tüketicilerin, hiçbir sebep göstermeksizin satın almış oldukları mal veya hizmetten cayma hakkı kaç gündür?
- 8
  - 10
  - 14
  - 21
  - 30

Cevap Anahtarı

1.e,2.c,3.b,4.d,5.a,6.c,7.a,8.e,9.b,10.c

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Anbar, Adem (2001), "E-Ticarette Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri", Akdeniz Üni. İ.İ.B.F. Dergisi, 2
- Aytekin, G. (1999), "Bilgi Teknolojisindeki Gelişmelerden Dolayı Ticari Faaliyetler İçin Türkiye'de Yapılan Çalışmalar", 21.Yüzyıla Girerken Muhasebe Denetimi Mesleği ve Teknolojik Gelişmeler-IV. Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu, İstanbul SMMM Yayınları-30
- Bozkurt, V. (2000), Elektronik Ticaret, İstanbul: Alfa Basım Yayımlar Dağıtım Ltd. Sti.
- Cangir, N. (1999), "Elektronik Ticarette Vergilendirme", <http://www.etkk.gov.tr>.
- Ceran, Y. ve R. Çiçek (2007), "Elektronik Ticaretin Vergilendirilmesine İlişkin Türk Vergi Sisteminde Katma Değer Vergisi Açısından Bir Değerlendirme "Yönetim ve ekonomi Cilt:14 Sayı:1
- Coskun, N. (2005), "Elektronik Ticarette Vergilendirme Sorunları ve Uluslararası Düzeyde Çözüm Arayışlarının Türkiye Açısından Değerlendirilmesi", Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 14 Sayı 1.
- Çak, M. (2002), Dünyada ve Türkiye'de Elektronik Ticaret ve Vergilendirilmesi, İstanbul Ticaret Odası Yayın No:2002-6.
- Çavusoglu, M. (2004), "Sanal Organizasyonlar ve Elektronik Ticaret", Marmara Üni. İİBF Dergisi, Cilt 19, Sayı 1
- Çevik, S. (2004), "Küreselleşen Dünyada Vergi Politikası: Vergi Politikasında Dönüşüm ve Küresel Sorunlar", Vergi Dünyası, 23 (270), 154-165.
- Demirel, İnci. (2002), "Hukuk Elektronik Yaşam ve Ticaretin Hizmetinde veya Siber Uzayda Hukukun Yükselişi" DTM Dış Ticaret Dergisi, Ekim 2002.
- http://www.tk.gov.tr/bilgi_teknolojileri/elektronik_imza/eshs.php set 02.01.2014
- [http://www.verginet.net/dtt/1/NalanAkgunSMMM Elektronik Ticarete Vergisel Açısından Bakış_8140.aspx](http://www.verginet.net/dtt/1/NalanAkgunSMMM%20Elektronik%20Ticarette%20Vergisel%20Açısından%20Bakış_8140.aspx) SET 05.01.2014
- <http://sgb.kulturturizm.gov.tr/TR,15253/internette-tuketici-haklarindan-bihaber-olmayin.html> SET:12.01.2014
- Çetin, Ö. (2010). Televizyon alışkanlıklarımız IPTV ile değişecek. 20 Ocak 2018 tarihinde www.hurriyet.com.tr adresinden erişildi.
- İyiler, Zeynep. (2009), "Elektronik Ticaret ve Pazarlama", BAŞBAKANLIK İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi, Ankara.
- Kuşcu, Hilmi. "E-Ticaret Ders Notları". http://hilmi.trakya.edu.tr/ders_notlari/e_ticaret. SET. 02.01.2014
- OECD Guidelines for the Security of Information Systems and Networks, www.oecd.org.